

คู่มือปฏิบัติงาน : แผนพัฒนาท้องถิ่น

คำนำ

คู่มือปฏิบัติงาน : แผนพัฒนาท้องถิ่น เล่มนี้จัดทำขึ้น เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ และเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องในชั้นตอนต่างๆ ให้สามารถดำเนินการได้โดยไม่ซับซ้อน เข้าใจง่าย ใช้ได้จริง โดยอ้างอิงข้อมูลจากระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม เป็นแนวทางปฏิบัติ ทั้งนี้ได้รวบรวมข้อมูลความรู้ทางวิชาการจากแหล่งต่างๆ เพื่อให้ผู้ที่ต้องการศึกษาสามารถนำชุดข้อมูลไปประยุกต์ใช้หรือเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานด้วย

งานวิเคราะห์นโยบายและแผน กองยุทธศาสตร์และงบประมาณ เทศบาลตำบลพลับพลา นารายณ์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อองค์กร ส่วนราชการและผู้ปฏิบัติงานได้ ทำให้สามารถดำเนินงานด้านแผนพัฒนาท้องถิ่นสอดคล้องตามระเบียบฯ และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และสามารถนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จที่วางไว้ โดยตอบสนองความต้องการ และแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน เกิดจากผัสสุกของพี่น้องประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง

งานวิเคราะห์นโยบายและแผน
กองยุทธศาสตร์และงบประมาณ

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คู่มือปฏิบัติงาน : แผนพัฒนาท้องถิ่น	
๑.การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	๑-๒
๒.การทบทวนแผนพัฒนาท้องถิ่น	๒
๓.การแก้ไขแผนพัฒนาท้องถิ่น	๒
๔.การเพิ่มเติมแผนพัฒนาท้องถิ่น	๒
๕.การเปลี่ยนแปลงแผนพัฒนาท้องถิ่น	๒
๖.การเพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลงแผนพัฒนาท้องถิ่น	๓
๗.การติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น	๓
Flowchart แสดงขั้นตอนการปฏิบัติงาน	
-การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	๔
-การทบทวนแผนพัฒนาท้องถิ่น	๕
-การแก้ไขแผนพัฒนาท้องถิ่น	๖
-การเพิ่มเติมแผนพัฒนาท้องถิ่น	๗
-การเปลี่ยนแปลงแผนพัฒนาท้องถิ่น	๘
-การเพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลงแผนพัฒนาท้องถิ่น	๙
-การจัดทำแผนการดำเนินงาน	๑๐
-การติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น	๑๑

คู่มือปฏิบัติงาน : แผนพัฒนาท้องถิ่น

ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๘ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๕๖๑

๑.การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (ดูระเบียบฯ ข้อ ๑๗ , ๑๘ , ๑๙ , ๒๐ และข้อ ๒๔)

ข้อ ๑๗ การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ให้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

(๑) คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นจัดทำประชุมประชาคมท้องถิ่น ส่วนราชการแลรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้องเพื่อแจ้งแนวทางการพัฒนาท้องถิ่น รับทราบปัญหา ความต้องการประเด็นการพัฒนาและประเด็นการพัฒนาและประเด็นการพัฒนาและประเด็นที่เกี่ยวข้องตลอดจนความช่วยเหลือทางวิชาการและการและแนวทางปฏิบัติเหมาะสมกับสภาพหน่วยงานต่างๆและข้อมูลในแผนพัฒนาหมู่บ้านหรือแผนชุมชนมาพิจารณาประกอบการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

(๒) คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นรวบรวมแนวทางและข้อมูลนำมาวิเคราะห์ เพื่อจัดทำร่างแผนพัฒนาท้องถิ่น แล้วเสนอคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น

(๓) คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นพิจารณาร่างพัฒนาท้องถิ่นเพื่อเสนอผู้บริหารท้องถิ่น

(๔) ผู้บริหารท้องถิ่นพิจารณาอนุมัติร่างแผนพัฒนาท้องถิ่นและประกาศใช้แผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลสำหรับองค์การบริหารส่วนตำบล ให้ผู้บริหารท้องถิ่นเสนอร่างแผนพัฒนาท้องถิ่นต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อให้ความเห็นชอบก่อนแล้ว ผู้บริหารท้องถิ่นจึงพิจารณาอนุมัติและประกาศใช้แผนพัฒนาท้องถิ่นต่อไป

ข้อ ๑๘ แผนพัฒนาท้องถิ่น กรณีเทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองพัทยาและองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง ให้จัดทำหรือทบทวนให้แล้วเสร็จภายในเดือนตุลาคมก่อนปีงบประมาณถัดไป กรณีองค์การบริหารส่วนจังหวัดให้จัดทำหรือทบทวนให้แล้วเสร็จภายในเดือนพฤศจิกายนก่อนปีงบประมาณถัดไป

ให้นายอำเภอมีอำนาจขยายเวลาการจัดทำหรือทบทวนแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล

นอกจากวรรคสามให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจขยายเวลาการจัดทำหรือทบทวนแผนพัฒนาท้องถิ่น

ในกรณีเทศบาลตำบลผู้ว่าราชการจังหวัดอาจมอบอำนาจให้นายอำเภอก็ได้

ในกรณีมีการขยายเวลาการจัดทำหรือทบทวนแผนพัฒนาท้องถิ่นตามวรรคสามวรรคสี่และวรรคห้าแล้ว ให้จังหวัดแจ้งให้กระทรวงมหาดไทยทราบ

ข้อ ๑๙ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอาจมอบให้หน่วยงานหรือบุคคลภายนอกจัดทำหรือร่วมจัดทำร่างแผนพัฒนาท้องถิ่นได้โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

(๑) คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นจัดทำร่างกำหนดขอบข่ายและรายละเอียดของงานที่มอบหมายให้หน่วยงานหรือบุคคลภายนอกดำเนินการเพื่อเสนอคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น

(๒) คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นพิจารณาให้ความเห็นชอบร่างข้อ กำหนดขอบข่ายและรายละเอียดของงานแล้วเสนอผู้บริหารท้องถิ่น

(๓) ผู้บริหารท้องถิ่นพิจารณาอนุมัติข้อกำหนดขอบข่ายรายละเอียดของงาน

ข้อ ๒๐ ให้หน่วยงานหรือบุคคลภายนอกที่จัดทำหรือร่วมทำร่างแผนพัฒนาท้องถิ่นดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการจัดทำร่างแผนพัฒนาท้องถิ่นตามระเบียบดังนี้

ข้อ ๒๔ ให้ผู้บริหารท้องถิ่นประกาศใช้แผนพัฒนาท้องถิ่นที่อนุมัติ และนำไปปฏิบัติรวมทั้งแจ้งสภาท้องถิ่น คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ องค์การบริหารส่วนจังหวัด อำเภอ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และประกาศให้ประชาชนในท้องถิ่นทราบโดยทั่วกันภายในสิบห้าวันนับตั้งแต่วันที่ประกาศใช้และ ปิดประกาศโดยเปิดเผยไม่น้อยกว่าสามสิบวัน

๒. การทบทวนแผนพัฒนาท้องถิ่น (วิธีการขั้นตอนเช่นเดียวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น)

๓. การแก้ไขแผนพัฒนาท้องถิ่น (ระเบียบฯ ข้อ ๒๑)

ข้อ ๒๑ การแก้ไขแผนพัฒนาท้องถิ่นเป็นอำนาจของผู้บริหารท้องถิ่น เมื่อผู้บริหารท้องถิ่นได้เห็นชอบแผนพัฒนาท้องถิ่นที่แก้ไขแล้ว ให้ปิดประกาศให้ประชาชนทราบโดยเปิดเผยไม่น้อยกว่าสามสิบวันนับแต่วันที่ผู้บริหารท้องถิ่นเห็นชอบ พร้อมทั้งแจ้งสภาท้องถิ่น อำเภอ และจังหวัดทราบด้วย

๔. การเพิ่มเติมแผนพัฒนาท้องถิ่น (ระเบียบฯ ข้อ ๒๒)

ข้อ ๒๒ เพื่อประโยชน์ของประชาชน การเพิ่มเติมแผนพัฒนาท้องถิ่น ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

(๑) คณะกรรมการสนับสนุนท้องถิ่นและประชาคมท้องถิ่นพิจารณาร่างแผนพัฒนาท้องถิ่นที่เพิ่มเติมพร้อมเหตุผลและความจำเป็นเสนอคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น

(๒) คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นและประชาคมท้องถิ่นพิจารณาร่างแผนพัฒนาท้องถิ่นที่เพิ่มเติมสำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลให้ส่งร่างแผนพัฒนาท้องถิ่นที่เพิ่มเติมให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาตามมาตรา ๔๖ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ด้วย

เมื่อแผนพัฒนาท้องถิ่นที่เพิ่มเติมได้รับความเห็นชอบแล้วให้ส่งแผนพัฒนาท้องถิ่นดังกล่าวให้ผู้บริหารท้องถิ่นประกาศใช้พร้อมทั้งปิดประกาศให้ประชาชนทราบโดยเปิดเผยไม่น้อยกว่าสามสิบวันนับแต่วันที่ผู้บริหารท้องถิ่นประกาศใช้

๕. การเปลี่ยนแปลงแผนพัฒนาท้องถิ่น (ระเบียบฯ ข้อ ๒๒/๑) ให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการพัฒนา

ข้อ ๒๒/๑ เพื่อประโยชน์ของประชาชน การเปลี่ยนแปลงแผนพัฒนาท้องถิ่นให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลให้ส่งร่างแผนพัฒนาท้องถิ่นที่เปลี่ยนแปลงให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาตามมาตรา ๔๖ แห่งพระราชบัญญัติตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.๒๕๓๗ ด้วย

เมื่อแผนพัฒนาท้องถิ่นตามวรรคหนึ่งได้รับความเห็นชอบ ให้ส่งแผนพัฒนาท้องถิ่นดังกล่าวให้ผู้บริหารส่วนท้องถิ่นประกาศใช้ พร้อมทั้งปิดประกาศให้ประชาชนทราบโดยเปิดเผยไม่น้อยกว่าสามสิบวันนับแต่วันที่ผู้บริหารท้องถิ่นประกาศใช้

๖. การเพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลงแผนพัฒนาท้องถิ่น (ระเบียบฯ ข้อ ๒๒/๒) ให้เป็นอำนาจของผู้บริหารท้องถิ่น

ข้อ ๒๒/๒ ในกรณีการเพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลงแผนพัฒนาท้องถิ่นที่เกี่ยวกับโครงการพระราชดำริงานพระราชพิธี รัฐพิธี นโยบายรัฐบาล และนโยบายกระทรวงมหาดไทยให้เป็นอำนาจของผู้บริหารท้องถิ่น สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลให้ส่งแผนพัฒนาท้องถิ่นเพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลงให้สภาองค์การบริหาร

ส่วนตำบล พิจารณาตามมาตรา ๔๖ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ด้วย และเมื่อแผนพัฒนาท้องถิ่นเพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลงได้รับความเห็นชอบแล้วให้ปิดประกาศให้ประชาชนทราบโดยเปิดเผยไม่น้อยกว่าสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับความเห็นชอบการเพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลงแผนพัฒนาท้องถิ่นดังกล่าว

๖. การจัดทำแผนการดำเนินงาน (ระเบียบฯ ข้อ ๒๖ และ ข้อ ๒๗)

ข้อ ๒๖ การจัดทำแผนการดำเนินงานให้ ดำเนินการตามระเบียบนี้ โดยมีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

(๑) คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นรวบรวมแผนงาน โครงการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค รัฐวิสาหกิจและหน่วยงานอื่นๆ ที่ดำเนินการในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แล้วจัดทำร่างแผนการดำเนินงาน เสนอคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น

(๒) คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นพิจารณาร่างแผนการดำเนินงาน แล้วเสนอผู้บริหารท้องถิ่น ประกาศเป็นแผนการดำเนินงาน ทั้งนี้ให้ปิดประกาศแผนการดำเนินงานภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ประกาศ เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นทราบโดยทั่วกันและต้องปิดประกาศไว้ อย่างน้อยสามสิบวัน

ข้อ ๒๗ แผนการดำเนินงานให้จัดทำให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ประกาศใช้ งบประมาณรายจ่ายประจำปี งบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม งบประมาณจากเงินสะสม หรือได้รับแจ้งแผนงานและโครงการจากหน่วยราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่ต้องดำเนินการในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปีงบประมาณนั้น

การขยายเวลาการจัดทำและการแก้ไขแผนการดำเนินงานเป็นอำนาจของผู้บริหารท้องถิ่น

๗. การติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น (ระเบียบฯ ข้อ ๒๘)

ข้อ ๒๘ คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

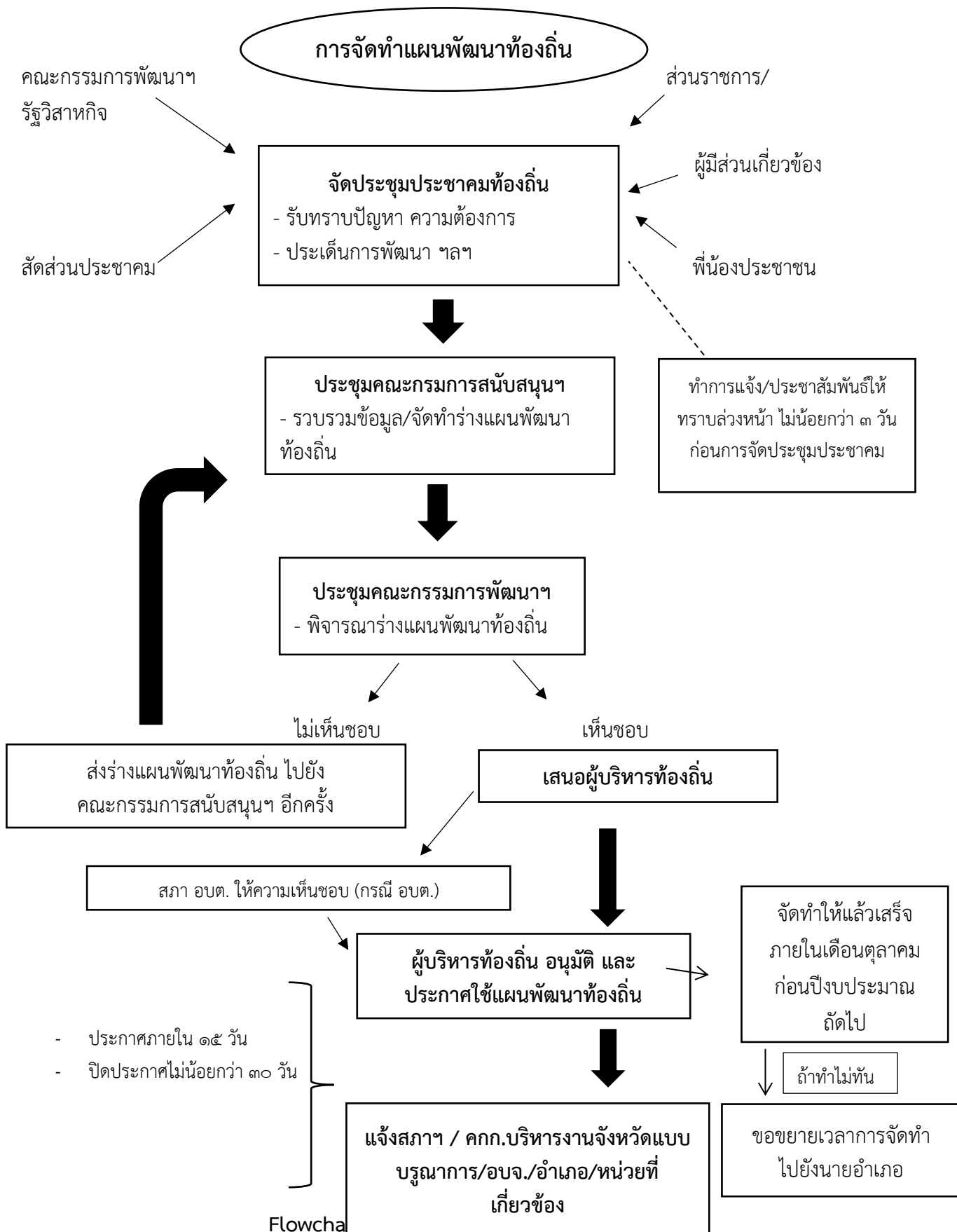
(๑) กำหนดแนวทาง วิธีการในการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา

(๒) ดำเนินการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา

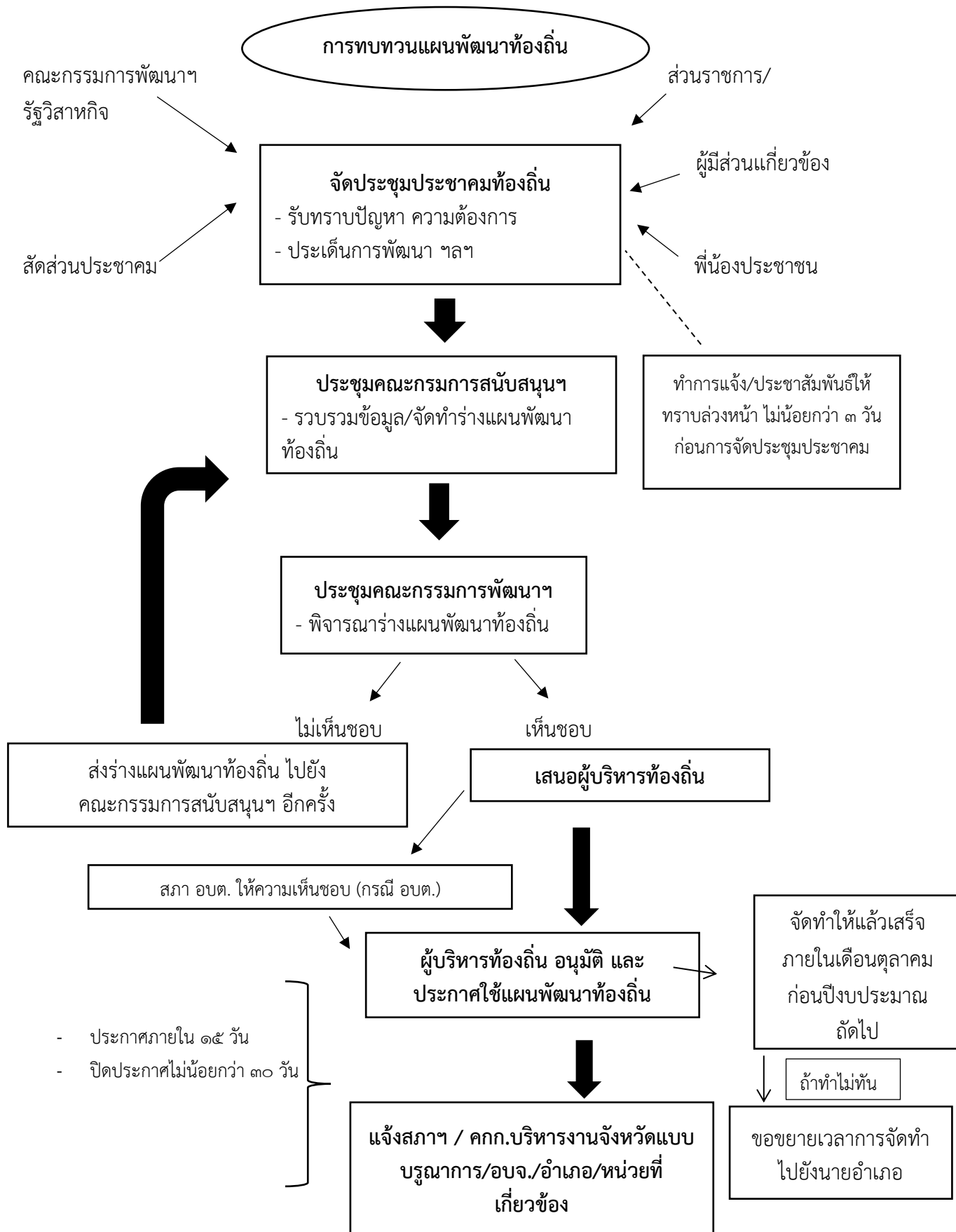
(๓) รายงานผลและเสนอความเห็นซึ่งได้จากการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาต่อผู้บริหารท้องถิ่น เพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นเสนอต่อสภาท้องถิ่น และคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น พร้อมทั้งประกาศผลการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาให้ประชาชนในท้องถิ่นทราบในที่เปิดเผยภายในสิบห้าวัน นับแต่วันรายงานผลและเสนอความเห็นดังกล่าวและต้องปิดประกาศไว้เป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าสามสิบวัน โดยอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้งภายในเดือนธันวาคมของทุกปี

(๔) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อช่วยปฏิบัติงานตามที่เห็นสมควร

Flowchart แสดงขั้นตอนการปฏิบัติงาน

Flowcha

การแก้ไขแผนพัฒนาท้องถิ่น

*** การแก้ไขแผนพัฒนาท้องถิ่น เป็นอำนาจของผู้บริหารท้องถิ่น ตามข้อ ๒๑ (ไม่ต้องประชุมคณะกรรมการ)

“การแก้ไข” หมายความว่า การแก้ไขข้อผิดพลาดในแผนพัฒนาท้องถิ่นหรือแผนการดำเนินงานให้ถูกต้อง โดยไม่ทำให้วัตถุประสงค์และสาระสำคัญเดิมเปลี่ยนแปลงไป (ระเบียบแผนฯ ข้อ ๔)

สำนัก/กอง ดันเรื่อง เสนอบันทึกเหตุผลความจำเป็นในการขอแก้ไขแผนพัฒนา
ต่อนายกเทศมนตรี พร้อมทั้งส่งเอกสารให้งานที่มีหน้าที่จัดทำแผน
(งานวิเคราะห์นโยบายและแผน)

งานที่มีหน้าที่จัดทำแผน (งานวิเคราะห์นโยบายและแผน)
จัดทำเอกสารบันทึกข้อความ / ประกาศใช้แผน

ผู้บริหารท้องถิ่น พิจารณา เห็นชอบ
แก้ไขแผนพัฒนาท้องถิ่น

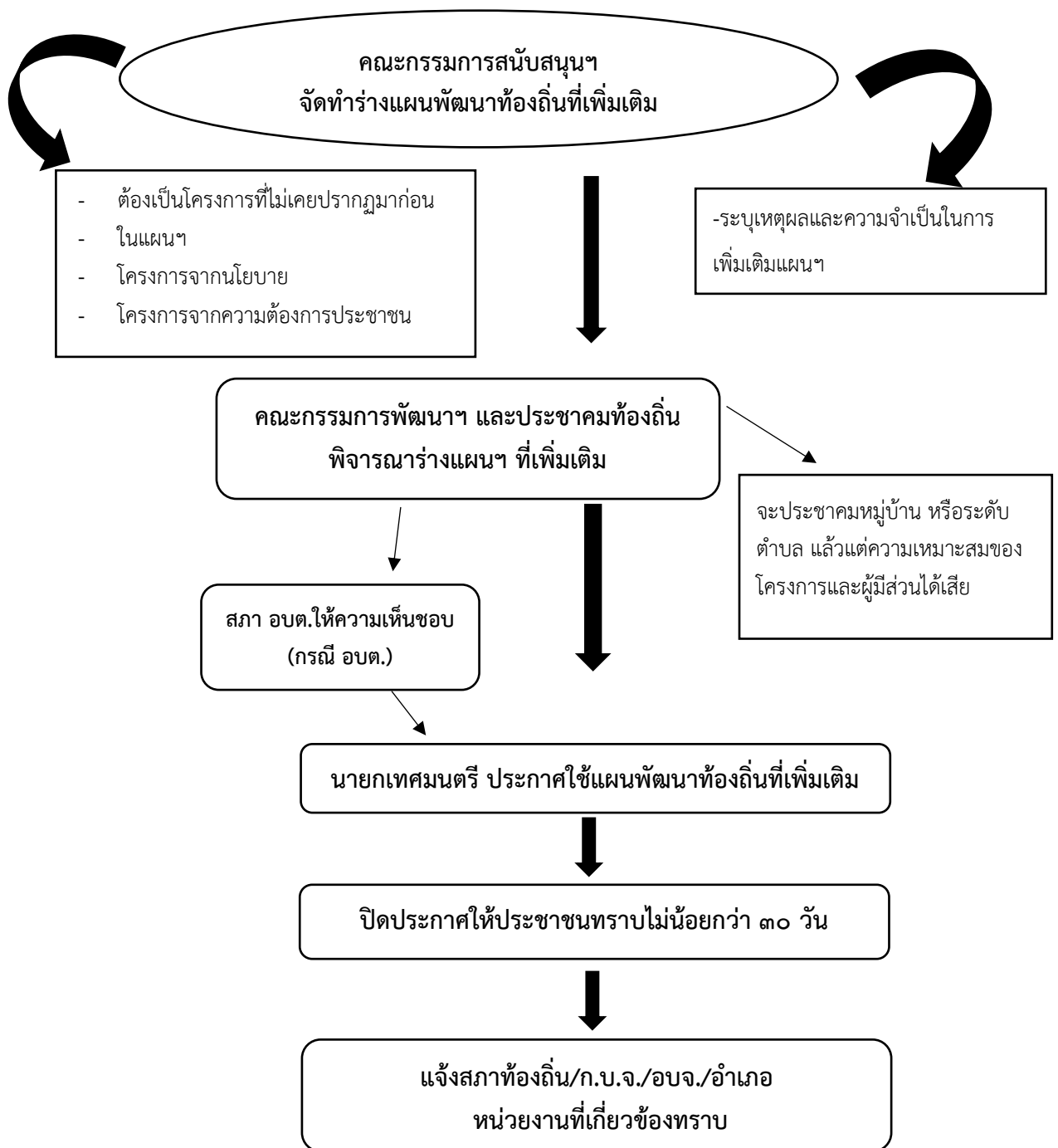
ปิดประกาศให้ประชาชนทราบไม่น้อยกว่า ๓๐ วัน

แจ้งสภาท้องถิ่น/อำเภอ/จังหวัด
ทราบ

การเพิ่มเติมแผนพัฒนาท้องถิ่น

- แก้ไขคำผิด
  - ย้ายปีงบประมาณ
  - ราคากลาง
  - แก้ไขแผนงาน
- (หนังสือ มท ๐๘๑๐.๓/ว
๓๘๖๗ ลว ๖ ก.ค. ๖๔)

*** การเพิ่มเติมพัฒนาท้องถิ่น เป็นอำนาจของคณะกรรมการฯ ตามข้อ ๒๒

Flowchart แสดงขั้นตอนการปฏิบัติงาน

การเปลี่ยนแปลงแผนพัฒนาท้องถิ่น

การเปลี่ยนแปลงแผนพัฒนาท้องถิ่น เป็นอำนาจของคณะกรรมการพัฒนาฯ ตามข้อ ๒๒/๑

งานวิเคราะห์นโยบายและแผน จัดทำเอกสาร
ร่างแผนพัฒนาท้องถิ่นที่เปลี่ยนแปลง

คณะกรรมการพัฒนาฯ พิจารณาร่าง
แผนพัฒนาท้องถิ่นที่เปลี่ยนแปลง

สภา อบต. ให้ความเห็นชอบ
(กรณี อบต.)

ผู้บริหารท้องถิ่น ประกาศใช้แผนพัฒนาท้องถิ่นที่เพิ่มเติม

ปิดประกาศให้ประชาชนทราบไม่น้อยกว่า ๓๐ วัน

แจ้งสภาท้องถิ่น/ก.บ.จ./อบจ./อำเภอ
หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ

Flowchart แสดงขั้นตอนการปฏิบัติงาน

การเพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลงแผนพัฒนาท้องถิ่น
เกี่ยวกับโครงการพระราชดำริ งานพระราชพิธี รัฐพิธีฯ

การเพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลงแผนพัฒนาท้องถิ่น เกี่ยวกับโครงการพระราชดำริ งานพระราชพิธี รัฐพิธี นโยบายรัฐบาล
และนโยบายกระทรวงมหาดไทย เป็นอำนาจของผู้บริหารท้องถิ่น ตามระเบียบฯ ข้อ ๒๒/๒

สำนัก/กอง ต้นเรื่อง เสนอบันทึกเหตุผลในการขอเพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลง
แผนพัฒนาต่อผู้บริหารท้องถิ่น พร้อมทั้งส่งเอกสารให้งานที่มีหน้าที่จัดทำแผน
(งานวิเคราะห์นโยบายและแผน)

งานที่มีหน้าที่จัดทำแผน ดำเนินการจัดทำร่างแผนพัฒนาท้องถิ่น
เพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลง

ผู้บริหารท้องถิ่น พิจารณาร่างแผนฯ ที่เพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลง

สภา อบต. ให้ความ
เห็นชอบ (กรณี อบต.)

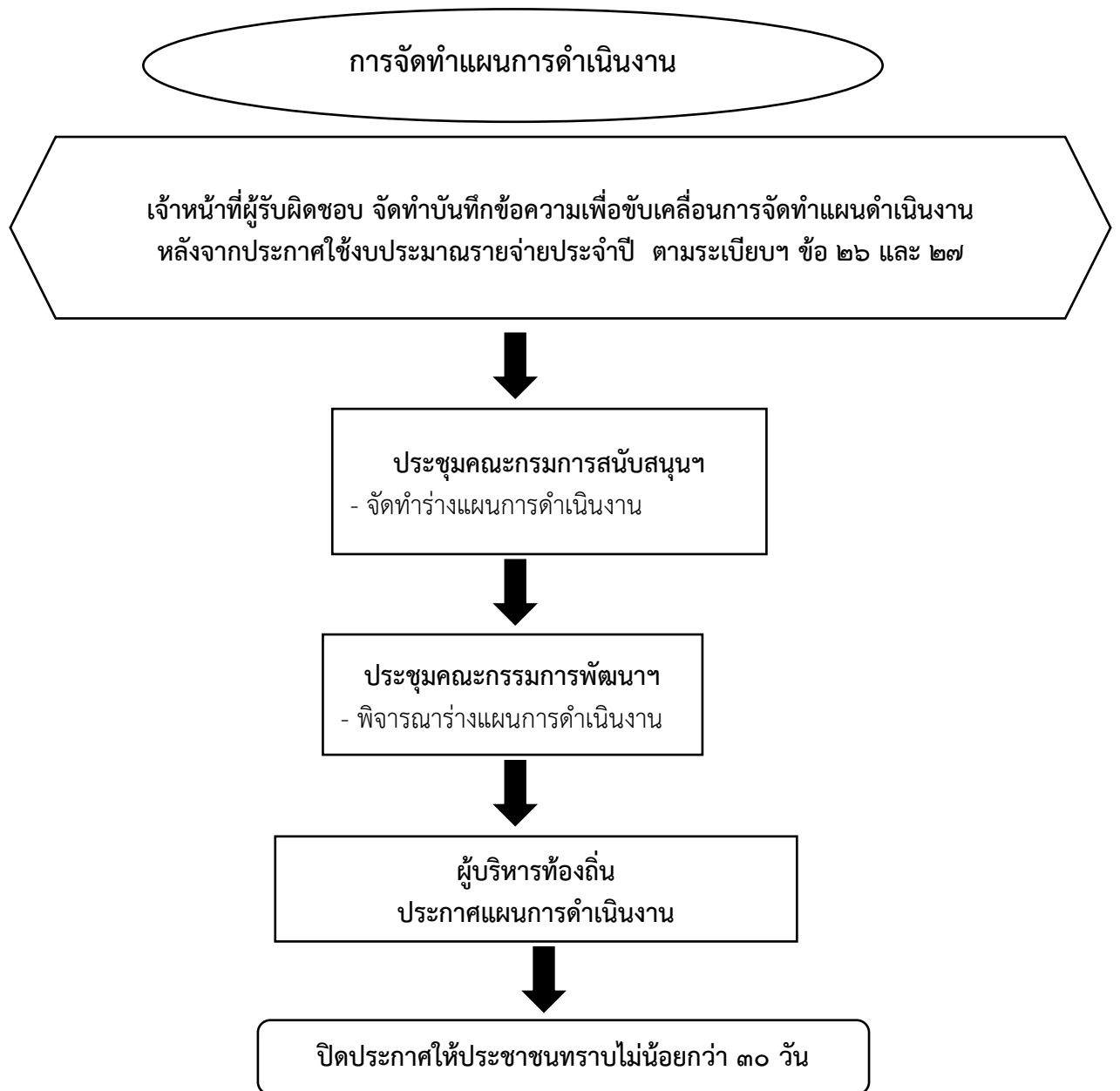
ผู้บริหารท้องถิ่น ประกาศใช้แผนพัฒนาท้องถิ่นที่เพิ่มเติม
หรือเปลี่ยนแปลง

ปิดประกาศให้ประชาชนทราบไม่น้อยกว่า ๓๐ วัน

แจ้งสภาท้องถิ่น/ก.บ.จ./อบจ./อำเภอ
หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ

เพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลง
ได้ในกรณี

- โครงการ
พระราชดำริ
- งานพระราชพิธี
- รัฐพิธี
- นโยบายรัฐบาล
- นโยบาย มท.

- กรณีคาดว่าจะดำเนินการไม่ทัน ให้ขออนุมัติขยายระยะเวลาในการดำเนินการต่อผู้บริหาร

Flowchart แสดงขั้นตอนการปฏิบัติงาน

